

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 16. — Zurednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnisti: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 6 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 96.

V Ljubljani v sredo, 29. aprila 1885.

Tečaj II.

Obrtni nadzorniki.

I.

Novejše zakonodavstvo obrnilo je v vseh državah svojo pozornost na to, da se socialno življenje uravna po zakonodavskem potu. Državniki vseh držav so uvideli, da nižji stan propada, propada duševno in telesno. Sklenili so torej, da se mora kaj storiti za nižji stan, da se mora delavcu izboljšati položaj, da se mora izvesti načelo, po katerem bode tudi imel prostak udeležbo pri zakonodavstvu. Socialni zakoni so silno važnega pomena, da-si se njih blagodejni vplivi in posledice pokazujejo le polagoma, časih še le čez leta in leta, saj je treba boriti se časih z globoko ukoreninjenimi predsodki in z nezaupnostjo, katera se navadno kaže proti vsaki novosti. Mnogo je treba dela, mnogo truda, da se državljani sprijazni z novo naredbo, da umeje nje blagi namen obrniti sebi v korist.

Naš državni zbor storil je za Taaffejevega ministrovanja, osebno v slednjih zasedanjih, na tem polji važne korake, sklenil je globoko sezajoče socialne zakone, kateri bodo imeli za človeško družbo važne posledice, ko se ukoreninijo, ko zadobijo med narodom isto zaupanje, koje zaslužijo.

Med temi zakoni je tudi naprava obrtnih nadzornikov, kateri so pred kratkim izdali prvo poročilo o svojem letnem delovanju. Naravno je, da to napravo veliki obrtovalci niso pozdravljali s posebnim navdušenjem. In umevno je tudi, da je bilo pričetno delovanje obrtnih nadzornikov nekoliko boječe, da niso mogli nastopiti z ono odločnostjo, katero bi bile zahtevale grozne krivice, katere se godijo od strani obrtovalcev njihovim delavcem nasproti, da si pri prvem nastopu niso še upali zaznamenovati nekatere krute tovarnarje

s pravim imenom. Obrtni nadzorniki našli so po tovarnah grozne reči, v nebo vpijoče krivice, katere se godijo delavcem, kateri imajo po nekaterih tovarnah živinsko eksistenco. Žal! da se še dandanes nahajajo ljudje, da, to je skoro javno mnenje, da nihče nima umešavati se v razmere med gospodarjem in delavcem, da se s tem krati svoboda obrtovalcev; najdejo se obrtniki-gospodarji in delavci, kateri v svoji kratkovidnosti trdijo, da obrtni nadzorniki niso nič družega, nego nekaki od države plačani ogleduhi, kateri hoté zvedeti njih obrtne skrivnosti, njih dobiček, da bi jim potem naklonili večje davke; in delavci, pač tudi iz bojazni pred gospodarjem, zmolčijo slabe razmere, v katerih morajo živeti, le da si gospodar bolj polni nikdar nasitljive žepe.

Kakor rečeno, za zdaj prikrili so morda še obrtni nadzorniki kako veliko senčno stran — groznih podob je uže preveč — a s časoma bodo odkrili javnosti, kake so razmere med gospodarji in delavci po tovarnah. In javnost bode se tudi, spoznavši blagi njih namen, zanimati jela za njih delovanje, obrtnik-gospodar in delavec bosta spoznala, da se obrtni nadzorniki nikakor ne hoté vmešavati v notranje prometne skrivnosti, zvedeti pa hoté o razmerji med tema dvema, med gospodarjem in delavcem; in ti slednji spoznali bodo konečno, gotovo v svojo največjo korist, da se država hoče potegniti zanje, da hoče odpraviti vsaj najhujše krivice, katere se jim godijo, da jim hoče pridobiti pravico, da smejo zahtevati, naj se z njimi ravna po človeško.

Kakor se iz prvega letnega poročila obrtnih nadzornikov razvida, našli so v nekaterih krajih ravnanje z delavci po polnem živinsko, in le v redkih slučajih postopalo se je z delavcem kakor s človekom.

Podati hočemo v naslednjem na kratko odlomke iz splošnega in posamičnih poročil, da se čitatelji sami morejo uveriti o prevažni, težavni, a vplivni in blagonosni nalogi obrtnih nadzornikov. Predno vender preidemo na splošna in podrobna poročila, omeniti moramo, da so sestavljena z veliko marljivostjo, vestnostjo in kolikor možno natančnostjo. Iz posamičnih poročil razvidamo, kako so se obrtni nadzorniki trudili, da s svojim sodelovanjem pripomorejo do rešitve socialnega vprašanja; obrtni nadzorniki tekmovali so skoro med seboj v delovanju. In iz tega smemo sklepati, da se bode obrtnim nadzornikom po neumornem delovanju tudi posrečilo v popolni meri, rešiti veliko svojo nalogo, da se jim bode posrečilo odpraviti roparsko izsesavanje delavcev po gospodarjih; nadejamo se, da se jim posreči doseči, da se ne bodo delavci rabili kakor mrtvi stroji, da se odpravijo razmere, katere uničujejo pravno in življenje delavcev. Da pa jim bode možno doseči težavno to nalogo, dolžnost je vsakega, da jih pri njih delu po moči podpira, delavci pa da jim izkazujejo neomejeno zaupanje.

Mir ali vojska?

„Pogubonosni oblaki kopičijo se nad afganskim ozemljem. Rodovite planice okolo Herata napajale se bodo s človeško krvijo, in tolpe gladnih užd trgale si bodo slastno s trupel angleških in ruskih vojakov meso, kmalu, prav kmalu! Vojska med Rusijo in Anglijo je neizogibna. Angleške vojne ladije uže so pripravljene na odhod — ruski car pa se poda v Moskvo, da od tam obznani svojemu ljudstvu vojsko, vojsko z Angleži v Osrednji Aziji. Prične se takoj krvava igra, pri kateri se ima določiti, kdo bode gospodoval v Aziji, Rusija

Listek.

O napovedovanju vremena.

(Predaval v Krškem dné 26. aprila 1885 Ferd. Seidl.)

(Konec.)

Na isti način naredé na Dunaji vsak dan vremenski zemljevid za velikansko ozemlje, ker dojdejo jim ob osmi uri jutraj iz premnogih mest vse Evrope in sosednih delov Afrike in Azije brzogajna poročila ob istočasnem stanju barometra in najvažnejših vremenskih prikaznj.

Tedaj se vselej pokaže vsaj na jedni točki najnižje stanje barometrovo, tako imenovani „barometerski minimum“, in okolo njega velikansk vrtnec, ki obsega mnogokrat nad polovico Evrope. Okrog barometrove nižine rastejo razlike zračnega tlaka najhitreje, isobare se tesno oklepajo; vetrovi vejejo z viharo močjo; proti periferiji pa se barometer počasi vzdiguje, isobare so redkejši, vetrovi mirnejši.

Onostran ozemlja, nad katerim vlada nizki pritisk zrakov s svojimi posledicami, dojdemo, za-

sledovaje isobare na zemljevidu, v ozemlje, kjer stoji barometer najvišje, to je „barometerski maksimum“. Odtod se odtaka zrak proti minimumu. Vender tudi tukaj vetrovi ne odhajajo premočrno, nego zasukani so, in sicer takó, kakor se vrti kazalec na uri.

Iz vremenskega zemljevida, če so na njem le zaznamenovane isobare, moremo v obče sklepati, odkod in s koliko močjo veje veter na vsakem kraju.

Vetrove, ki se sučejo od juga do vshoda, nahajamo na vzhodni strani barometerske nižine (minima), na zahodni strani pa v obče severne. Oni prinese s seboj gorkoto in vlažnost južnih dežel in morij, vlažnost se zgosti v oblake, in kadar se to polagoma zvrši, pade dež, oziroma sneg, nasledek viharnega zgostenja vlage pa sta sodrga in toča. Nasprotni suhi in mrzli vetrovi severnih krajev znižajo toplino in razpršé oblake. Po zimi nastane tedaj najhujši mraz. Po leti pač severno-zahodni veter prinese vlago od severnega morja in torej dež. Okrog središča besne viharji, in tedaj je barometerski minimum ozemlje slabega vremena.

Nasprotno so okolo bar. maksima nemočni vetrovi in nebo je jasno. Po leti je tedaj gorko, po zimi mraz.

Maksimum ostane večidel delj časa na tistem kraju. Tekoči mesec se je od 1. do 17. držal v severji Evrope.

Ne tako barometerske nižine. One se po navadi pokažejo ob zahodu Irske ter se od tam pomikajo proti vzhodu.

Ako tedaj z vremenskega zemljevida razvidimo, kako je razdeljen pritisk zraka nad Evropo, tedaj poznamo v obče tudi vreme in vetrove za sleherni kraj. Če je na pr. nad Sredozemskim morjem bar. nižina, v severji Evrope pa višina, tedaj imamo pri nas burjo, hladno in jasno. Ako je ob jednem po Evropi toplina precej jednako-merna, tedaj imamo po zimi megle, po leti vztrajno lepo vreme.

Kakor hitro pa bi vedeli, kam in s koliko hitrostjo se pomikajo bar. nižine, mogli bi za vsak kraj z gotovostjo določiti, kakošno vreme bo v bližnjem času imel. Le ozirati bi se morali na lego kraja, ker imajo gorovja, sosedna morja itd.

ali Anglija, tako nekako pisali so pred komaj osemindesetimi urami angleški listi ter hoteli svet preveriti, da se mora pričeti vojska, ker je borè ta Rusija takò ošabna, da neče dati generalu Komarovu ukora, ker je izzvan odbil napad angleških ljubljencev, predrznih Afgancev.

Danes je uže zopet položaj drugačen. Vèsti o potovanji „belega carja“ v Moskvo in o izdavi razgласa so po polnem neresnične, in med tem govoril je tudi pred zbornico angleški premier gospod Gladstone. Jeli premier pojasnil položaj? Nikakor ne. Gotovo vsa zadeva ni še tako godna, da bi jo mogel Gladstone odkriti milijonom radovednih očí, zatrjeval je le, da je še vedno nadeja, da se stvar mirno reši. Gotovo je, da si bode Gladstone prizadeval na vse moči, da odvrne, se izogne boju z Rusijo, ne samo zaradi tega, ker on za svojo osebo ni prijatelj vojski, marveč ker ima Anglija pač vzroka dovolj bati se vojske z Rusijo. Ali bode vojska ali mir, ne odločuje se danes več v Londonu, marveč v Petrogradu, in kakor se kaže, postopa Rusija z največjo preudarnostjo.

Položaj je danes v istini isti, kakeršen je bil pred štirinajstimi dnevi, le da je nekoliko resnejši vsled vznemirljivih vestij angleških listov. Dogovarjanja o določbi afganske meje niso se dovršila še, ali bolje, se še prav začela niso. Storit se bode moral tam začetek, kjer se je pred dvema tednoma prenehalo. Rusija vender zdaj bolj odločno kakor prej zahteva, da se jej dovoli po njej zahtevana meja. Vender, kakor je predvčeranjim zatrjeval Gladstone v parlamentu, gojiti se sme nadeja, da se bode vsled obojestranske razumnosti, preudarjenosti možno izogniti vojski.

Angleškega premierja miroljubivost trudila se bode gotovo ogniti se vojske, in med ruskimi diplomati bode postopanje gotovo našlo zagovornike, voljno bodo posegli v prijazno k miru podano roko. Saj so se vender Rusi velikodušno obnašali, ko se niso nikakor okoristili z zmago nad Afganci, za vse izgube niso zahtevali nikake odškodnine. Da so v Penždu postavili začasno rusko vlado, da je to le dobro biti moglo, ker so tako preprečili brezvladje. Še vedno je nadeja, da se zopet prično med Londonom in Petrogradom pogajanja o afganski meji, da se vspešno rešijo, da se ohrani mir — če gre sploh pri tem angleško-ruskem razporu samo za uravnavo afganske meje, ozemlja, katero ni Bog si ga vedi koliko vredno.

Iz vnanjega urada v Petrogradu, Berlinu in drugodi zatrjuje se s sila resnimi besedami svetu, da je ta prepir med Angleško in Rusko silno malenkosten, samo krajevnega pomena, da ne stoji v nikaki zvezi s kakim velikim političnim vprašanjem; a občinstvo, katero nima navade dogajajev opazovati skozi diplomatska očala ter verjeti motnim tem podobam, pač dobro uvideva, da je to začetek onega velikega boja, kateri bode pretresal obe državi, pri katerem se bode odločilo,

kdo bode gospodar Indiji. In ta dan mora neizogibno priti prej ali slej. Na Angliji je torej, kazati se pri uravnavi meje prijazno, poslušno, da odvrne za zdaj krvave dneve, ali pa pričeti boj.

V Rusih našla bode Angleška gotovo dobro voljo in pripravljenost za sporazum, saj je ravno pred kratkim pohvalno omenjal Gladstone rusko lojalnost. Vsa ta zadeva se more še mirno poravnati, če goji Angleška do Rusije zaupanje. Če Angleška veruje, da ima Rusija pri uravnavi afganske meje samo dobre namene, da nikakih zavrtnih nakan, da ne namerava pripravljati si pota v Indijo, potem odstopi jej lahko ne samo Penžde in soteske ob Zulfikaru in Robatu, potem lahko prepusti ruskim četam prosto pot v Herat. Ali kdo more trditi, da Angleži z veseljem gledajo razširjanje Rusov v Aziji, da jim ni njih sosedstvo nadležno. Anglija bode morala, če bode hotela za zdaj odvrniti boj za svoje gospodstvo v Indiji, po polnem po ruskih zahtevah se ravnati pri uravnavi afganske meje, ali pa pričeti vojsko, katera bode odločila, kdo bode gospodaril v Indiji, vojsko, v kateri bode zmagal — kdo vé? Toda gojimo nadejo, da se za zdaj prepreči še vojska, katera bi svoje sence metala tudi v Evropo, osebno na Balkanski poluotok.

Volitveno gibanje.

Z Dunaja, 28. aprila.

V članku, v katerem govori „Presse“ o volitvenem gibanju, dokazuje, kako ničeve so vse teorije zjedinjene levice, s katerimi hoče pokriti slabost svojo, češ, da veter in solnce nista jednako razdeljena v Avstriji ter da jedna stranka ne more priti do veljave brez volje vladine. List opozarja na to, da zdanja vlada nikakor ne zahteva od veleposestnikov, naj se nagnejo na jedno stran ter pošljejo samo poslance jedne stranke v državni zbor, naopak, od prvega začetka se je trudila, da dobite obe stranki tudi zastopstvo v velikem posestvu ter potem nadaljuje: „O vladnem vplivu na volitve trgovinskih zbornic, mest in kmetijskih občin se pač danes, ko volijo tudi petakarji, ne more govoriti; v tem oziru je svoboda volitev mnogo bolj zajamčena, nego v konstitucionalno bolj razvitih državah, kakor v Ogerski in Nemčiji. Kolikor so nam sicer razmere in osebe znane, tudi ministerstvo Taaffejevo nikakor ne misli na to, da bi vplivalo na volitve, da bi državljan na kak način omejevala v njih prosti volji. Če se bode sploh o tem deželnim načelnikom in od teh nižjim oblastvom izdalo kako ravnílo, se more to samo v zmislu besedij ministerskega predsednika z dné 7. marcija t. l. zgoditi, kateri je tedaj zlobnim zabavljicam poslanca iz Tešna omenil: „Instrukcija, katero uradniki dobijo, je prav navadna. Glasí se: Ravnaj se po zakonu in v njegovem okviru oskrbi svoje posle.“ A na drugi strani mora in bode vlada od uradnikov zahtevala,

Ako se nam bliža barometrova nižina, oznanja to izvedencu mnogokrat nebo veliko poprej nego barometer. Prve spremembe v tem slučaju zadenejo namreč najviše sklade zračne; bližajoči se vetrovi tam najprej pusté svojo vlogo. Ker pa je zrak v veliki visočini vedno zelo mrzel, naredé se oni lahki drobni oblaki, ki jih imenujemo ovčice (Federwolken). Čim bliže nam prihaja barometrova nižina, tem nižé se spusté ovčice, modrina neba gine, kmalu je po polnem pooblačeno in začne deževati. Vender se zgodi, da gre barometrova nižina hitro mimo nas, ne da bi nam skvarila vremena, tedaj tudi ovčice zopet zginejo. Pretekli četrtek, petek in soboto podali so nam tak vzgled. Ostali so pa tudi ti oznanjevalci visoko gori in nebo med njimi je ohranilo čisto modrino.

Odlično, zelo zanesljivo orodje za napoved vremena je spektroskop (spectroscope à vision directe). To je steklo, na lastnit način prirezano ter udeto v kovinsko cev. Ako z njim pogledamo proti nebu, pokažejo se v spektroskopu posebne temne črte, ki oznanjajo vlažnost v zraku, bodisi da je v najviših skladih atmosfere. Tedaj moremo

da se vedno spominajo svoje dolžnosti cesarju in državi nasproti, in tudi v tem oziru ima oni govor ministerskega predsednika za nje vodilo.

„Neka disciplina“, dejal je grof Taaffe, „mora vladati med uradniki, in vsak, kdor spoštuje avtoriteto vlade, našel bode tudi kot nepogojno potrebno, da vlada skrbi za to, da ne delajo posamični uradniki politike na svojo roko. Zasebnik more delati politiko, kolikor mu dopušča zakon, uradnik pa je v tem oziru zavezan, saj se pravi: „V službi smo, in če smo v službi, morajo se državljska gibanja omejiti po službenih propisih in po prisegi, katero je bilo priseči.“ Istih nazorov bil je tudi baron Lasser, kateri je ob burnem rokoploskanji levičarjev v jedni seji državnega zbora izrazil, se vé da v ostrejših besedah: „Platonično se zdržavati pri vseh volitvenih akcijah,“ dejal je slavljeni državnik ustavoverne stranke, „sploh pri vseh rečeh, katerih ne treba odločiti po določenih zakonih, tega mnenja nisem jaz, in tudi nobeden pameten državnik biti ne more. Jaz zahtevam od političnih deželnih načelnikov — saj sem jaz sam tudi tako delal, in ni mi žal, da sem takó delal, da ob takih prilikah pokaže, ali je riba ali meso.“ Mi, ki bi z vso odločnostjo obsojali, če bi kateri uradnik, višji ali nižji, hotel pritiskati na volilce, se vender strinjamo po polnem z besedami in nazeri, katere je izrazil nemški cesar v slavnem reskriptu dné 4. januarja 1882. „Nikakor ne nameravam,“ pisal je, „omejevati svobodo volitev; a za one uradnike, kateri imajo opravljati moje vladne posle in se zaradi tega po disciplinarnih zakonih lahko odstavijo, morajo zastopati politiko moje vlade tudi pri volitvah.“

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Naučno ministerstvo izdalo je naredbo, s katero odredjuje deželnim šolskim oblastvom, da morajo prošnje za dispenzo starosti pri vzprejemanju gojencev in gojenk v učiteljska, v izobraževalne tečaje za učiteljice ročnih del in otroških vrtov, kakor tudi pri dopuščanju k zrelostnim izpitom odbiti, ker se to ne strinja z državnimi šolskimi zakoni in ne z interesi pouka.

Nekateri listi prinašajo z Dunaja brzjave, da bode trgovinski minister Pino odstopil, na njegovo mesto pa se poklical grof Deym. Grof Deym je bil nekda izreden poslanik v Rimu. Sicer pa se ta vest glasi zelo neverjetno.

V Štajerski je volitveno gibanje uže v polnem razvoji. V levičarskih vrstah nastopa toliko kandidatov, da si nikakor ne vedó pomagati, koga bi postavili. Slovenci bodo baje postavili tudi kandidate v južni Štajerski v mestnih volilnih okrajih, kajti v Slovenjem Gradci, v Ljutomeru, v Mariboru in Celji postavili so se okrajni volitveni odbori.

sklepati, da bo najpozneje v 4 ali 6 urah padel dež.

Velike važnosti kmetovalcu je najprej spoznati, je li bo čez noč mraz ali ne.

Spomladi imamo večidel mraze koncem aprila in sredi maja za časa „ledenih mož“. Provročajo jih barometrove nižine, ki se pokažejo v severji in vzhodu srednje Evrope in gredó proti južni Rusiji. Vsled tega nas zadenejo mrzli vetrovi, ki naredé mraz. Fizikalna priprava, imenovana psychrometer, pové nam hitro, ko je solnce zašlo, toplino, pri kateri bo čez noč rosa padla. Ničla in niže stopnje so gotovo znamenje, da bo rosa zmrznila, in to je mraz.

Težko pa je napovedati nevihte. Prinesó jih barometrove nižine z zahoda, in močno zavite isobare na vremenskem zemljevidu jih naznanjajo. Prav gotovo bode nevihta tedaj, ako se toplina močno poviša, barometer pa hitro pada ali vzdigovaje se doseže srednje stanje za dotični kraj.

Važnost vremenskih zemljevidov za veliko ozemlje je iz vsega rečenega razvidna.

svoj posebni prav znatni vpliv na vreme, tako da je treba vsako napoved kraju primeriti.

Vé se sicer uže, da bar. nižine prestopajo večidel od zahoda proti vzhodu ali od jugozahoda proti severovzhodu, in da se vsak dan povprek pomaknejo za 600 km.

Barometerske nižine, ki prihajajo od atlantskega morja čez Škotsko, vtisnejo vremenu pri nas pglavitni značaj. Večidel prestopajo čez Skandinavijo. V tekočem meseci jih je bilo petero.

Ob jednom s pglavitno bar. nižino pokaže se jedna ali dve bar. nižine druge vrste, ki pridejo z južne Angleške, s Francoske ali s Sredozemskega morja. Zlasti s slednjimi prihaja nam slabo vreme. One so nam ta mesec največkrat prinesle dež ali vsaj oblačno nebo.

Vender se tudi zgodi, da si izvolijo bar. nižine povsem iznenadno pot in jo hitreje ali počasneje naredé. Tudi drugotna iznenadjenja niso izključena.

Na drugi strani pa so nam pomožne razne izkušnje meteorologov, ako hočemo za domači kraj napovedati bodoče vreme.

Ogerski vladni list razglasil je predvčerajšnjim Najvišje potrjen zakon o spremembi organizacije gorenje zbornice.

Tuje dežele.

Poročilo, da so bili Italijani tepeni pri Massauahu se še vedno ni potrdilo. Gotovo pa je, da je položaj Italijanov v Egiptu zelo nevaren. To razvida se iz poročil, dohajajočih iz Rima. „Tribuna“ poroča, da so došla iz Massauaha pisma, v katerih se poudarja potreba, naj Italijani dalje prodirajo proti Kerenu, drugače bode pal v roke vstašem. Dozdanja egiptovska garnizija namerava zapustiti Keren; dné 10. t. m. došlo je v Massauahu 1000 velbljodov, na katerih so prijezdili vojaki, ženske in otroci.

Iz Aten se poroča, da je pri slednjih volitvah v zbornico sijajno zmagala opozicija; izmed 245 poslancev jih komaj 70 pripada vladni stranki. Razen ministra za vnanje zadeve propal je tudi naučni minister. V Atenah zmagala sta 2 vladna kandidata, 5 opozicijonalcev in eden „divjak.“

Iz Sudana se poroča: Poslanec, kateri je dné 25. marcija zapustil Omdurman, prišel je v Dongolo, kakor poročajo telegrami, ter izpovedal, da je bil Mahdi ob njegovem odhodu v Omdurmanu. Ta poslanec potrdil je tudi, da je v Kordofanu in Darfuru upor ter da je krivi prorok poslal tja čete, da ga udušijo. V Kartumu prodajejo se na trgu še vedno sužnji. Kristijanske ujetnike, kateri so bili ujeti pri osvojitvi tega mesta, poslali so na otok Abbo, kateri je 150 milj višje na Nilu kakor Kartum, in kjer je imel Mahdi v letu 1870 svojo stolico.

Dopisi.

Iz Črnomlja, 26. aprila. (Izv. dop.) Dolgo časa uže obnaša se „Slov. Narod“ tako čudno, da celó njega najboljši privrženci javno in očitno kritikujejo njegovo pisavo. Pred kratkim pa je prinesel nek telegram iz Metlike (brez datuma), v katerem govori o nekem volilnem shodu Šukljevec, kateremu zborovanju bi predsedoval „Hadži Loja“. Komentar k tej zadnji besedi dal nam je po duhu najrevnejši slov. listič: „Jurij s pušo“. Kaj vender mislite, vi gospodje uredniki „Slov. Naroda“, s takimi epitetonimi doseči? Ali ne sejete s tem razpora med narodom, med onim narodom, katerega družiti, poučevati je vaša dolžnost. Sramota za list, ki nosi na čelu naslov „Slovenski Narod“, da dela vsled nepremišljenosti urednika škodo narodu; kdo izmed veljavnih mož bi se mogel strinjati s psovalnimi izrazi najstarejšega dnevnika? Može, ki so trdni narodni značaji, ti majejo z glavami, čitaje jednake osebne razžaljivosti ter polagajo iz rok pričeto delovanje za narodno stvar. Je-li „Slov. Narod“ še sedaj ne vé, kaka je situacija v Metliki? Bode li propali rogovilež in bivši absolutni imperator metliški uže

Vse večje države so si uže uredile centralne meteorološke zavode, ki sleherni dan ob osmih zjutraj po brzjavi dobé potrebne podatke, da sestavijo vremenski zemljevid in iz njega sklepa, kako se bo vreme obrnilo. To se naznanja zopet brzjavno kmetovalcem in mornarjem. Najbolje so v tem zmislu oskrbljene Zedinjene Države Severne Amerike.

Ves urad je tam po polnem vojaško urejen in najmanje mestece dobi vremensko poročilo sleherni dan pravočasno. Zaupanje je toliko, da kmetovalec ne gre kositi ali žet prej, ko je videl ugodno poročilo.

V Avstriji so najprvo na Moravskem pred osmimi leti izrazili željo, da jim centralni zavod na Dunaji dan na dan brzjavi vremensko napoved. V mestu Trebavi samem so to objavljali z razno barvenimi zastavami, okolici pa 3 1/2 milje na okrog z visoko obešenimi koši.

S početka ljudstvo ni hotelo zaupati ali v štirinajstih dneh je bilo zanimanje občno in kmalu so se oglasili s tisto željo tudi v Lincu, Opavi

jedenkrat miroval? Ali „Slov. Narod“ še zdaj ne vé, da je le osebna strast, slepota in zloba nekega propalega zvonosca kriva, da je v prijetni, narodni Metliki tak razpor, kakeršnega morda nikjer ni.

Z zadnjim telegramom iz Metlike je pač malo „Slov. Narod“ koristil! Pojte vi, gospodje zabavljivci, med narod in delajte še kaj za sveto našo slovensko stvar; uže je stvar poravnana, mir se vrača in glej, bomba — pač nepotrebna — vse razbije, mir je skaljen in staro sovraštvo se vrne. To je istina, to je dosegel „Slov. Narod“ s svojim brezmišljenim telegramom. Ako bode „Slov. Narod“ tako napadal in s takimi izrazi onečastoval poštene može, potem vemo, da je njegov program: Razdor in ne mir in hasen.

Dušeвному revšetu „Juriju s pušo“ ne odgovarjamo. Neodpustljivo je vender, da žali tako poštene može. Roko na prsi — in prepričala se bodeta oba lista, „Slov. Narod“ in „Jurij s pušo“, da sta v narodno škodo in ne v korist to pisala.

Z Dolenjskega, 27. aprila. (Izvirni dopis.) „Smešna članka z resnim naslovom“ se smeta imenovati članka v „Slovenskem Narodu“ z naslovom „Resni dnevi“. Omenjenih vrstic pisatelj je prišel po dolgem molku zopet na dan, ker se volitve bližajo, jednako, kakor pride iz zimskega spanja zver na spomladansko solnce.

Veliko je našlo budral v teh vrstah, pa malo pametnega in logičnega. Slovenske poslance imenuje „neslan“ pisatelj „Stimmvieh“. Takov častni naslov jim je dal najmanj desetkrat v par vrstah.

O državi in narodih ne govori, kakor o omikani družbi, ki ima postave, marveč jih primerja z Darwinovo zverjo.

O vladi pravi, „da nas zaničevalno davi, kakor vse prejšnje vlade“. Komaj 20 vrst prej pa je zapisal, „da nam je sedanja vlada vender dovolila dihati“. Kje je doslednost?! Pisatelj neslanec, pusti politiko slovensko, za katero se uže šest dolgih let brigal nisi! Pusti jo v miru! Saj tudi slabo uslugo storiš tistemu, katerega hočeš s takimi nazori podpirati.

Razne vesti.

— (Čez dolgo časa odkrit umor.) Meseca novembra lanskega leta poročalo se je, da je trgovec H. Weiss iz Ilave, v trencinskem komitatu, brez sledú izginil. Podal se je bil namreč peš po nekem opravku v sosedno vas Pruško, a vrnil se k svoji rodbini več ni. Iskali so ga povsod, a vse zaman, imeli niso nobenega upanja več, da bi mu prišli še kedaj na sled. Ker je bil Weiss nekoliko melanholiji udan, slutili so, da se je sam usmrtil. Pred nekaj dnevi pa so dobili, kakor se poroča iz Trencina, ob bregu reke Vage, ne daleč proč od Ilave, njegovo truplo v neki jami zagrebano. Obleke ni bilo nič na njem in pogrešale so se tudi vse dragocenosti, ki jih je Weiss

in Črnovici. Izmed izdanih in krajevno primerjenih napovedij vremena uresničilo se jih je koj prvo leto (1879.) nad 84 odstotkov po polnem, 11 deloma in le 5 odstotkov napovedij bilo je napačnih.

Ker se je spoznala občna korist nove vpeljave, dovolilo je vlani ministerstvo zdatno znižano ceno vremenskim telegramom, določilo jim je prednost pred privatnimi brzjavami in odredilo, da naročbo nanje sprejme vsaka brzjavna postaja. (Naročnina znaša 5 gl. na mesec.)

Nikjer ni morebiti bolj težko napovedovati vreme kakor v Avstriji, kjer nanj vpliva vsa raznovrstnost v razdelitvi planjav, gorovij in vodá.

V vsakem fizično-geografskem oddelku bi moral tedaj biti kedo, da brzjavno napoved osrednjega zavoda dunajskega krajevnim razmeram primeri. To se lahko v kratkem nauči.

In vender smo z napovedbami, katere smo tekoči mesec dobivali v Krško naravnost z Dunaja, po polnem zadovoljni. Upati je, da se nova uprava udomači in da bo primerno tudi koristila.

navadno nosil seboj. Truplo bilo je uže tako strohnelo, da bi ga ne bilo mogoče spoznati, ko bi se zraven njega ne bil našel tudi dnevnik njegov. Sedaj ni več dvojbe, da je bil nesrečnež roparsko napaden in umorjen. O hudodelcih se vender do sedaj ni nič poizvedelo.

— (Električno razsvitljeno mesto.) Triberg v badenskem Schwarzwaldu je prvo mesto na Nemškem, kojega ceste so izključno električno razsvitljene. Mimo mesteca tekoča reka goni stroje, ki vzbujajo električni tok. Z njim je prižganih devet svetilnic, in te zadostujejo, da razsvetle deset minut dolgo glavno cesto mesteca in postranske ulice. Razsvetljava je bila preje petrolejska, a ni zadostovala, posebno odkar je naraščalo število tujcev. —l.

— (Kako trava raste) sicer še nikdo ni slišal, a bambus je rod izmed trav, kjer se tako rekoč kar vidi, kako rasté. Najbolj poznana vrsta bambusa „arundinacea“ potegne se v eni uri povprek za 12 mm., druga vrsta „bambus nigra“ za 17 mm. in tretja „bambus nitis“ celó za 21 mm.! —l.

— (Nevarnost telefona.) Siloviti električni toki, ki si časih na zemskem površju iščejo pot, zaidejo kaj lahko tudi v telefonske tokovode. Ne le, da morejo vsled tega nastati motenja, celó usodni nasledki so se uže prigodili. V Strassburgu je požarnemu stražniku na stolni cerkvi razpočil se telefon v roki, a sam je bil omoten. V Philadelphiji začutil je gospod, ko je v telefon govoril, tako silen udarec, da je za pol ure izgubil zavest. Njegova ura je bila pri tem ukončana. Prvi dogodek se je zgodil ob nevihti, drugi pri jasnem nebu. Treba bo tudi pri telefonovih žicah napraviti strelovode. —l.

— (Slaba tovaršija.) Sodnik: „Da, da, vi ste zmiraj nedolžni! Zmiraj se zgovarjate, da vas drugi zapeljujejo. Zakaj pa se podajate v slabo tovaršijo?“ — Zatoženi: „O gospod sodnik, odslej bom skrbno pazil na to, da vi in jaz ne prideva več vkup!“

Domače stvari.

— (Pomiloščenje.) Iz Celovca se poroča: Nj. veličanstvo cesar izvolil je pred tukajšnjim porotnim sodiščem dné 2. marcija t. l. zaradi umora otroka v smrt obsojeno deklo Marijo Thaler pomilostiti. Najvišji sodni dvor določil jej je osem let hude ječe, vsako leto poostrene s temnico.

— (Deželno razstavo v Celovci.) katera se bode vršila meseca septembra, obiskal bode baje Nj. veličanstvo cesar.

— („Naprej zastava Slave!“) Letos minolo je petindvajset let, odkar sta pesnik Simon Jenko in skladatelj Davorin Jenko zložila „Naprej“, kateri se je nagloma razširil med narodom. V praznovanje 25letnice „Napreja“ priredi ljubljanske čitalnice pevski zbor dné 3. maja „Jenkov večer“, pevsko zabavo, pri kateri se bodo pele Jenkove pesni in skladbe.

— (Dné 1. maja) imeli bodo dijaki tukajšnjega gimnazija in realke prosto. Posamezni razredi napravili bodo s svojimi profesorji izlete.

— (Vojaška godba v „Zvezdi.“) Jutri popoldne svirala bode v „Zvezdi“ vojaška godba od 1/2 5. do 6. ure.

— (Gozdni požar.) Iz Svibenj v krškem okraji piše se nam: Dné 25. t. m. okolu 7. ure na večer nastal je v grajščinskih gozdih ogenj, ki se je v kratkem času zelo razširil in je bilo do 10. ure zvečer pokončanega do 700 oralov gozda. Ker je bilo drevje večidel le majhno, ne znaša škoda več nego 2100 glđ. Sumi se, da je bilo iz hudobije zažgano. — O drugem gozdnem požaru pa se nam poroča z Rake: Dné 26. t. m. začelo je namreč goreti v ondotnih eraričnih gozdih, in je požar uničil kakih 60 hektarjev gozda. Ljudje, ki so prihiteli gasiti, imeli so mnogo opraviti, predno se jim je to posrečilo. Nevarnost je bila tudi za več v obliži stoječih hiš velika. Škoda po zvedencih do sedaj še ni cenjena. Kedo je zažgal, ali kako je ogenj nastal, ni znano.

— (Požarna kronika.) Kakor se nam piše z Rake, zgorela je dné 19. t. m. kočá Janeza Supeta iz Slemená z vsem živžem, hišnim orodjem in obleko, ki je bila notri. Tudi dva prešiča poginila sta v ognji. Zažgal je baje petletni sinček ponesrečenega.

— (Potres.) Iz Konjic se poroča, da so dné 24. t. m. zvečer ob 9. uri čutili zopet močan sunek. Iz cevij pri vodnjakih vodovoda štiri minute ni bilo nič vode.

— (Tatinska tolpa.) Iz Maribora se poroča: Pred kratkim posrečilo se je, zaslediti iz petih oseb sestoječo tatinsko družbo, katera je v okolici in v Mariboru krala, kar jej je prišlo pod roko.

— (Iz Trsta) se poroča: V ponedeljek vršila se je pred državnim sodiščem na Dunaji razprava o pritožbi tukajšnjega italijanskega društva „Società Operaia Triestina“ in „Unione Ginnastica“ proti odlokom tukajšnjega policijskega ravnateljstva, da ne smete te dve društvi brez dovoljenja, katero se mora dobiti za vsak slučaj posebe, razviti javno svoje zastave. Državno sodišče je odbilo pritožbo kot neutemeljeno, ker je bila naredba tržaškega policijskega ravnateljstva izdana v interesu javnega miru in reda.

Vabilo na naročbo.

Z majem 1885 prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pasku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Po pošti:

za celo leto	gld. 10.—
„ pol leta	„ 5.—
„ četrt leta	„ 2.50
„ en mesec	„ —85

Za Ljubljano:

za celo leto	gld. 6.—
„ pol leta	„ 3.—
„ četrt leta	„ 1.50
„ mesec	„ —50
za donajanje v hišo vsak mesec 9 kr.	

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

London, 29. aprila. Pri banketu „empire“-kluba izjavil je Chamberlain: Ker bi bila vojska velikanska nesreča za obe stranki, da je torej dolžnost vsake patrijotične vlade, izcerpati vsa sredstva v dosego mirnega in častnega poravnania. K sreči stvari še niso tjā dospale, da bi ne bilo več nadejati se mirnega poravnania. Vlada je prepričana, da bo v slučaju poziva do dežele, našla povsodi zvesto podporo v izobilji. — „Standardu“ se poroča, da je sem dospela uradna brzojavka, ki pravi, da so ruske čete zasele Meručak, vendar se ne vé, ali so se Afganci postavili v bran ruskim prednjim četam ali ne.

Pariz, 28. aprila. „Journal des Débats“ poroča: Zadeva zaradi „Bosphore Egyptienne“ se je po posredovanji Anglije poravnala. Egipt se je opravičil pri francoskem agentu. Tiskarna tega lista se je zopet odprla in slednji zopet izhaja.

London, 28. aprila. V dolenji zbornici izjavil je Gladstone, da vlada ni dobila nobenega ugovora od Rusije zaradi osvojitve Port Hamiltona. — Rusija ni odstopila od svoje zahteve, da zasede Herat; vlada ni dobila nobenega poročila o novem boji med Rusi in Afganci.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 29. aprila.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	gld. 80.10
„ „ „ srebri	80.45
Zlata renta	105.25
5% avstr. renta	95.15
Delnice narodne banke	863.—
Kreditne delnice	280.50
London 10 lir sterling	126.35
20 frankovec	9.98 ⁵
Cekini c. kr.	5.90
100 drž. mark	61.80

Uradni glasnik

z dne 29. aprila.

Eksekut. dražbe: V Ljubljani posestvo Matevža in Katarine Hicelberger v trnovskem predmestju (3200 gld.) dne 1. junija, 6. julija in 3. avgusta; — premakljivo blago, na pr. kožuovina in krzne, Marije Kamann, krznarska soproga (320 gld.), dne 4. in 18. maja t. l.

Tuji.

Dne 27. aprila.

Pri Maliči: Gerlach, trgovec, iz Manchester. — Löwy, fabrikant; Suchy, trgovec, in Ilič, trg. potov., z Dunaja. — Jänchen, fabrikant, iz Slukova. — Müller, fabrikant, iz Königswalda. — Colombo, zasebnik, iz Gradca. — Hilli, soproga, gozd. upravnika, iz Vidma.

Odgovorni urednik J. Naglič.

Pri Slonu: Eckstein, fabrikant, in Pitschmann, trgovec, z Dunaja. — Roma, zasebnik, iz Inomosta. — Hirsch, c. kr. podpolkovnik, iz Trsta. — Eichinger, c. kr. lajtnant, iz Celovca. — Ropaš, odvetniški uradnik, iz Novega Mesta. — Baron Schwegel z Bleda. — Špendal, duhovnik, iz Tržiča. — Baron Bussek iz Ljubljane.

Umrli so:

Dne 25. aprila. Jarnej Jerančič, delavec, 76 l., Gradaške ulice št. 21, opešanje.

Dne 27. aprila. Matija Levec, sin knjigoveza, 11 mesecev, Stari trg št. 15, Bronchitis capillaris. — Katarina Bokavšek, delavka, 15 l., Cesta v mestni log št. 2, jetika.

V civilni bolnici:

Dne 24. aprila. Fran Lušina, delavec, 35 l., srčna hiba.

Dne 26. aprila. Anton Bohinc, knjigovez, 60 l., Emphysema.

Dne 27. aprila. Janez Hruška, kočar, 49 l., gnojilna mrzlca. — Val. Indof, fabriški delavec, 26 l., vsled telesne poškodbe. — Anton Strome, pastir, 15 l., jetika.

Dne 28. aprila. Alojzija Bositzio, mestna uboga, 57 l., Florijanske ulice št. 11, prsna vodenica.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo. krina v mm
28. aprila	7. zjutraj	734.35	11.0	svzh. sl.	jasno	
	2. pop.	732.52	23.4	jzpd. sl.	„	0.00
	9. zvečer	732.20	15.4	bzv.	„	

Premijiran na svetovnih izložbah:
v Londonu 1862. l., v Parizu 1867. l., na Dunaji 1873. l. in v Parizu 1878. l.

Prodajajo se

na plačilne obroke

glasoviri za mesto Dunaj in provincije

dalje kratki glasoviri za koncert in salon

kakor tudi **pianino** iz tovarne svetoznane eksportne tvrdke: **Gottfried Cramer, Vilj. Mayer na Dunaji**, po 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld. do 650 gld. Glasoviri družih tvrdk od 280 gld. do 350 gld. — Pianini od 350 gld. do 600 gld. (55) 15—2

Prodaja in posojilni zavod glasovirov A. Thierfelder-ja, Dunaj, VII., Burggasse 71.

Važno za častnike in vojake!

Vojaške knjige

spisal Komel pl. Sočeban, ces. kr. stotnik, se dobivajo v bukvarni

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
na Kongresnem trgu št. 2:

Službovnik za o. kr. vojstvo, I. in II. del, slovensko, po 30 kr.

Službovnik za o. kr. vojstvo, II. del 30 kr., III. del 20 kr. (slovensko-nemški).

Garnizonska in stražna služba, 30 kr. (slovensko-nemški).

Bojna služba itd., 40 kr. (slovenski).

Slovnica vojaška, 1 gld.

Wernljeva puška (slovensko-nemški), 20 kr.

Pouk o zemljišči (slovensko-nemški), 20 kr.

Osnova vojstva, 20 kr. (28) 11

Umetne zobe in zobovje
vdevlje po najnovejšem američanskem načinu brez vsake bolečine ter izvršuje plombovanja (39) 9
zobozdravnik A. Paichel
poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Račune, nakladne liste, kuverte, vizitke, sploh vsakovrstne tiskovine izgotovlja v mičnej izvršbi in po nizkih cenah
tiskarna Kleinmayr & Bamberg
v Ljubljani.

Antirrheumon

pripravljan od **G. Piccolija**, lekarja „pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta.

Najboljše sredstvo zoper trganje, protin, otrpenje čutnic, boleti v križi in prsih, revmatični glavo- in zobobol.

Steklenica 40 kr.

Naročila z dežele se nemudoma izvršujejo po pošti. (105) 15—14

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

Životki
(moderci)
največja zaloga in
najboljši kroj

Ravnodržec

za deklice

po 60 kr. do 4 gld.

Životki iz rastlinskega drota

prikladni vsakemu životu, in se mogo prati v najgorkejši vodi ter se nikoli ne zlomijo,

po gld. 2.50, 3.— 3.50

jedino pri

(54) 2

J. C. HAMANN-u, Mestni trg.

Ces. kraljev.

privilegirani

Costellajev najnovejši restitucijski fluid.

Ta fluid ali tekočina ozdravlja korenito vse doli navedene hibe in bolezni, prekosi gledé rabe vse do sedaj v jednaci slučajih rabljena zdravila, koja zapusté več ali manje sledove vsled zdravenja

Zdravilo to rabi pri opešanih uših, revmatizmu itd. in ima namen, da se ga isti poslužujejo, kojim je živinozdravstvo še nepoznata stvar, da ohranijo domače živali vedno pri dobrem zdravlju, ne da bi trebalo poklicati zdravnika.

1. Zobna bozavka. 2. Slinasta bozavka. 3.—3. Mrtva kost. 4. Ušesna oteklina. 5. Brljava oteklina. 6. Plečno otrpenje. 7. Bozavke v žilah. 8. Poškodovani vrat (viher). 9.—9. Pritisk od sedla ali pasu. 10. Otrpenje v ledji, stegnu in križi. 11. Bula na komolecu. 12. Goba na kolenih. 13. Trdina uklonivke. 14.—14. Mahovnice (rape). 15. Hrom v pleču. 16. Mohur na nogah. 17. Svitek. 18. Nastop na kopitni svitek. 19. Predebele noge. 20. Zajčja noga. 21. Oteklina v žilah. 22. Ježasta noga. 23. Sripce. 24. Krv pitna razpoklina. 26. Otrpenje v stegnu.

Ta od mene samega narejen najnovejši restitucijski fluid prodajata v Ljubljani gospoda Miha Kastner in Janez Luckmann;

v Kranju Josip Sušnik i. mu. dr.

Prosi se, paziti na varnostno

marko, koja ima vsaka steklenica

vrhu vratu, in da se zapreči pomotam, zahtevati Costellajev najnovejši restitucijski fluid. Vsaki steklenici priloži se še podroben ilustrovan rabilen navod ter stane 1 gld. 35 kr. av. volj. (56) 8—2

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.